Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200, з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 139. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 20-го ЧЕРВНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 20, 1980 No. 139. VOL. LXXXVII

Н. і С. Караванські доповідали в Торонто

Торонто, Онт., — У понеділок, 2-го червня ц.р., заходом Спілки Українських Журналістів Канади о год. 8-ій вечора в залі Інституту Св. Володимира в Торонто, відбувся Вечір-Зустріч з Ніною і Святославом Караванськими.

Вечір, що був подуманий як авторський вечір С Караванського, відкрив голова СУЖК Василь Дідюк, привітав гостей та біля 300 учасників, підкреслюючи, що С. Караванський став почесним членом СУЖК, негайно після його звільнення.

У першій частині програми виступила д-р Ніна Строката-Караванська. Вона закликала до посиленої і активної оборони переслідуваних і запроторених у совєтських тюрмах і таборах, підкреслюючи, що тільки активна і рішуча протестна акція, через демонстрації, протести, через урядові чинники зможе допомогти полегшити долю українським в'язням в ССCP. Вона зокрема вказувала на великі можливості вільної преси, яка може приносити правдиві і потрібні інформації, так для української, як і чужомовної публіки. Рішуча протестна акція і оборона В. Чорновола, Ю. Шухевича, С. Шабатури, О. Мешко, Д. Шумука і інших є конечна.

Учасники прийняли виступ Ніни Строкатої-Караванської оплесками.

У другій частині вечора С. Караванський коротко розповів про початки своєї поетичної і журналістичної праці, яка розпочалась у тюрмі, а опісля прочитав кілька своїх, глибоких змістом ліричних творів. Інші твори С. Караванського помистецькому читали: Ніна Теліжин, Зіна Зубович і Борис Дніпровий. На кінець С. Караванський відчитав ще два свої гумористичні твори з тематикою „допомога дисидентам", які тепло прийняла публіка. В короткому часі твори С. Караванського появляться друком.

По короткому додатковому слові Н. Строката-Караванська і С. Караванський відповіли на кілька поставлених питань.

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР ВИЇХАВ ДО ЕВРОПИ НА РОЗМОВИ

Вашінгтон. — Президент Джіммі Картер відлетів в четвер, 19-го червня ц. р. до Західньої Европи де він візьме участь в конференції сімох індустріяльних держав у Венеції, Італія, а пізніше відвідає ще чотири европейські країни — Еспанію, Портуґалію, Югославію і Італію, а також зустрінеться з Папою Іваном Павлом II у Ватикані.

У вісімденній подорожі Картера супроводжатимуть його дружина Розалин, дочна Еймі, державний секретар Едмунд Маскі, секретар Департаменту скарбу Вілліям Міллер й інші спеціялісти і дорадники.

Не зважаючи на те, що венецька конференція буде в більшості присвячена економічним проблемам, політичні спостерігачі не виключають, що також деякі політичні проблеми будуть поставлені на обговорення, зокрема справа палестинців. Поінформовані особи домляють, що президент Картер є в доброму настрої і нетерпеливо очікує зустрічі з лідерами Західньої Европи і Японії. У середу, 18-го червня, Президент відбув із своїми найближчими дорадниками окрему нараду і довше розмовляв із Збіґнєвом Бжезінським, дорадником Картера у справах крайової безпеки і державним секретарем Маскі. Головною темою розмов поза економікою, — кажуть речники Уряду ЗСА, — будуть відносини між Заходом і Сходом, які дуже погіршились від часу совєтської інвазії на Афганістан.

НАТО ОБМЕЖУЄ СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ ДО ЕВРОПИ

Аннаполіс, Мд.— У висліді ряду конференцій і семінарів у Морській академії в Аннаполісі стверджено що морські сили НАТО обмежуватимуть надалі свій оперативний простір до Европи й суміжних морських просторів.

У конференціях і семінарах узяли участь командні чинники НАТО, особливо з ділянки морської оборони, на чолі з генеральним секретарем НАТО Джозефом Люнсом. Після закінчення Люнс відбув пресову конференцію, на якій подав висліди. Всебічний розгляд цілого комплексу проблем, ускладнених зростаючою розбудовою совєтських збройних сил і аґресією в Афганістані та загрозливою поставою у відношенні до країн того обширу, вказує на значні пересунення у теперішніх стратегічних принципах і в укладі відповідальности на різні оборонні елементи західніх країн

Морські з'єднання НАТО мусять не лише зміцнити свої оборонні засоби, але також обмежити свій оперативний простір до оборони Европи. Загрози, що виникли на Близькому і Далекому Сході, перебере на себе ЗСА і їхні союзники тих обширів. На думку Люнса рішучий спротив ЗСА проти совєтської загрози й осторога, що дальше просування совєтських збройних сил зустрінуть силою змусить Москву до стримання свого наступу як в районі Близького сходу, так і в Південно-східній Азії.

У цьому самому часі, коли відбувалися конференції і семінари в Аннаполісі, в Лондоні, Англії, подано до публічного відома, що англійський уряд рішив примістити в оборонному колі довкола Лондону на двох базах, віддалених 60 миль від міста, 160 американських атомових ракет.

Українки взяли участь у конференції у Вашінґтоні

Вашінгтон. — У четвер і п'ятницю, 12-13-го червня, відбулася тут дводенна Конференція присвячена проблематиці Світової Конференції Декади жінки в Копенгагені. З боку урядових установ ЗСА взяли участь у цій Конференції представники Державного департаменту та група дорадників Білого Дому на чолі з Вівіян Деррик, головним дорадником президента Джіммі Картера в справах Декади жінки та взагалі жіночих організацій в ЗСА.

Із українського боку взяли участь: від ДЦ УНР Стефанія Букшована, віцепрем'єр Уряду УНР в екзилі, від УНРади Роксоляна Букшована-Поттер, заступниця голови УНРади, від СФУЖО — д-р Лідія Дяченко, від ОЖ ОЧСУ — Дарія Степаняк, від жіноцтва СУМ-А — Нуся Вох, від періодика „Українка в світі" — Дора Рак. Українські жінки брали активну участь у доповідях, дискусіях і панелі та внесли свій меморандум, частину з якого включено в резолюцію конференції.

Між іншим в тексті, запропонованому українськими жінками, сказано: „У своїй непохитній і беззастережній обороні української соборности і в своїй підтримці людських прав для всіх народів українські жінки викресали іскру надії у пустинних просторах Сибірської тундри. І такі жінки, як: Ірина Сеник, Стефанія Шабатура та Ірина Стасів-Калинець є живим свідченням про це, що нелюдяне оточення совєтських тюрем, концентраційних таборів і „психушок" не всилі вирвати людині прагнення свободи і збереження її людської гідности".

Завдяки присутності українських жінок і їхній праці на тій конференції українська тема була постійно на денному порядку. Джойс Стар у своїй доповіді підкреслила що „українці мають кращу базу до своїх вимог, як наприклад, палестинські араби". Д-р Андрю Сенс з Державного департаменту, з'ясовуючи постійну совєтську агресію, підкреслив, що Афганістан, а перед ним Малярщина і Чехо-Словаччина „були попереджені Україною, на які ще в 1918 році напала Совєтська Росія і окупувала її силою".

У четвер, 12-го червня, у приміщеннях Державного департаменту відбулося прийняття, в якому взяли участь усі українські учасниці Конференції.

Д-р М. Яблонський очолив американське лікарське товариство

Гакенсак, Н. Дж. — Д-ра Михайла Д. Яблонського, мешканця Норт Галедону, Н. Дж., обрано на президента Нюджерзького Товариства для дослідів недуг серця.

За д-ром М. Яблонським у минулому є цілий ряд різних постів у американському медичному житті. Він брав участь у згаданому Товаристві як у місцевому, так крайовому відтинках. Він є заступником голови Американського коледжу кардіології. Він — колишній президент відділу Американського товариства для дослідів недуг серця у повіті Берген, де належить до ради директорів, екзекутиви і номінаційного комітету цього відділу, де також був активним у кардіологічнім відділі наглої допомоги.

До часу його теперішньої президентури у цьому Товаристві, д-р Яблонський на протязі двох років був віцепрезидентом. З 1975 року він є членом управи Афілійованої ради та представником в Атлантичній програмовій раді та у Крайовій раді клінічної кардіології при Американському товаристві для дослідів над недугами серця. Крім цього д-р Яблонський був головою бюра мобільної інтенсивної служби у Стейтовому департаменті здоров'я. Він займає становище надзвичайного професора медицини в коледжі медицини і дентистики в Ню Джерзі.

Д-р М. Яблонський належить до Українського Лікарського Товариства Північної Америки.

Представник ОН закінчив безуспішну місію в Ірані

Тегран, Іран.— Негайно після виїзду працівника ОН і члена комісії ОН до Ірану, ціллю якої був розслід американсько-іранських відносин і звільнення схоплених американських дипломатів, міністер закордоних справ Ірану Садег Ґотбзадег відбув пресову конференцію, на якій з'ясував причини несподіваного виїзду Адіба Дауді.

„Якщо йдеться про нас, то Дауді немає пощо вертатися до Ірану", сказав Ґотбзадег, підтвердуючи, що місія ОН закінчилася неуспіхом. Місія, в склад якої входили п'ять осіб, включно з Дауді прибула до Теграну 23-го лютого ц.р. Спершу 23 лютого ц.р. Спершу аятолла Хомейні відмовився вони хочуть осягнути. Відтак іранські урядові чинники не допомогли членам комісії зустрітися з усіма американськими закладниками. В такій ситуації місія виїхала без будь-якого висліду в своїх заходах. У травні оптимісти з ОН на чолі з генеральним секретарем Куртом Вальдгаймом вислали Дауді, сподіваючись, що може той щось осягне. Після 27-ох днів безуспішного перебування у Теграні Дауді виїхав

У справі звільнення американських закладників Ґотбзадег повторив старі вістки про дебату в парляменті на цю тему, яка мала б відбутися десь у липні.

Одначе, відкликаючись на іранський парламент, Ґотбзадег використав нагоду, щоб виступити з публічною критикою найсильнішої у парляменті фракції Ісламської Республіканської Партія, яку веде аятолла Бегешті. Офіційний пресовий орган тієї партії, „Ісламська Республіка", Ґотбзадег назвав „однією з найбільш продажних публікацій в історії Ірану", додаючи, що ця газета і органи іранської промосковської комуністичної партії „працюють рука в руку, щоб ізолювати Іран".

Ґотбзадег також поінформував, що його поїздка на конференцію соціялістичних лідерів скінчилася невдатно, бо вони йому сказали, що доки не будуть звільнені американські закладники, доти вони не можуть підтримувати Іран.

Шмідт підтримує Ізраїль, але й обстоює права палестинців

Бонн. Західня Німеччина. — Канцлер західньонімецького уряду Гельмут Шмідт, після розмови з президентом ізраїльського парляменту Їцаком Берманом, дещо змінив свою думку відносно розв'язки палестинської проблеми і заявив, що уряд Західньої Німеччини братиме під увагу ізраїльські інтереси, але й підтримуватиме резолюцію держав Европейського Економічного Ринку (ЕЕР) про розмови з арабами з участю Палестинської Визвольної Організації (ПВО).

Політичні спостерігачі твердять, що виступи канцлера Шмідта на конференції у Венеції і зустрічі з королем Савдійської Арабії Каліфом, який приїхав до Бонну на офіційні розмови, свідчать про подвійність політики Західньої Німеччини. Виступаючи перед парляментом Шмідт запевняв, що оборона Ізраїля буде предметом розмов з головами сімох держав, але кілька хвилин після того він вимагав скликання міжнародної конференції для полагодження палестинської проблеми і участи в такій конференції ПВО під керівництвом Ясіра Арафата. „Наші приятелі в Ізраїлі повинні бути спокійні. Ми розуміємо їхню турботу і їхні потреби" — заявив Шмідт після розмови з Берманом, який дуже турбувався, що уряд Західньої Німеччини підтримував спільну резолюцію ЕЕР.

Ізраїльський уряд, як відомо, називає конференцію европейських держав, на якій була прийнята згадана резолюція з підтримкою ПВО, „другим Мюнхеном".

У світі

НА КОРДОНІ МІЖ ФРАНЦІЄЮ І ЕСПАНІЄЮ прийшло до зударів між французькими фармерами і водіями еспанських вантажників, якими доставлювано свіжу городовину з Еспанії до Франції. Еспанська городовина значно дешевша французької і це викликало реакцію французьких фармерів, які втрачають ринки збуту для своїх продуктів. Крім цього французькі фармери при допомозі їхніх симпатиків заблькували дороги з Еспанії до Франції, щоб унеможливити транспорт. Еспанський уряд запротестував проти цього, але еспанські доставці й водії вантажників вимагають від свого уряду більше рішучих протизаходів.

З ВАШІНҐТОНУ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО УРЯД ЗСА приготовляє дозвіл на продаж Савдійській Арабії наймодернішого бойового літака Ф-15. Попередні намагання Савдійської Арабії отримати такі літаки відхилено з огляду на протести Ізраїля і тодішню політичну ситуацію в тому обширі. Після совєтської інвазії на Афганістан положення змінилося і ЗСА мусять сприяти відповідним протизаходам. Одним з них є власне продаж Савдійській Арабії наймодернішої зброї, а в тому числі і літака Ф-15.

В ЖОВТНІ Ц. Р. ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ ЖІСКАР д'Естен відбуде поїздку до Китаю. Буде це ревізита на візиту прем'єра КНР Гуа Ґуофенґа до Франції, яка відбулася в жовтні минулого року. Своєю поїздкою до КНР президент Жіскар д'Естен хоче зміцнити зв'язки з Китаєм та поширити господарську співпрацю з ним.

Д-Р АНАНДА МОГАН ЧАКРАБАРТІ, ЯКИЙ створив нову бактерію і одержав на її розмножування промисловий патент з огляду на те, що вона єдина може розкладати на хемічні елементи нафтову ропу, походить з Індії. Народжений у 1938 році, скінчив коледж св. Ксавера в Калькуті, Індія, та отримав докторат 1965 року. В цьому ж році прибув на працю до ЗСА. Десять років пізніше за видатні заслуги в генетиці дістав на пропозицію Іллінойського університету, де він тоді працював, титул „науковця року". Негайно після штучного створення неіснуючої в природі бактерії, мікроорганізму, який може відіграти величезну ролю в життю і започаткувати добу наукового керівництва генами, д-р Чакрабарті перейшов до дальших дослідів.

НАУКОВІ Й ГОСПОДАРСЬКІ ДОРАДНИКИ Президента приспішено приготовляють нові пляни для використання інших від нафтової ропи енерґетичних засобів. З тими плянами він має намір виступити у другій фазі конференції у Венеції, яка відбудеться 22-23 червня. Пляни ці у великій мірі опираються на нових методах використання вугілля, що його в ЗСА є величезні запаси, та синтетичної енерґії. Завдяки посиленим зусиллям американські ляборaторії поробили такі винаходи й уліпшення, які можуть проблему енерґії поставити у зовсім нову площину. Інші країни працюють наполегливо в цьому самому напрямі, а французи вже попередили, що вони виготовляють комплексний „Проект Аполльо", який президент Жіскар д'Естен хотів би також з'ясувати на „вершинній зустрічі" у Венеції.

В Америці

РЕЧНИКИ УРЯДУ ПРЕЗИДЕНТА ДЖІММІ Картера заявили генеральному прокураторові Бенджамінові Сівілетті, що Уряд ЗСА не настоюватиме на покаранні Ремзі Кларка за його поїздку до Ірану на конференцію на якій, як відомо, обговорювались справи засуду Америки за її „вмішування" у внутрішні справи Ірану, що було виразним порушенням заборони подорожей до тієї країни, але генеральний прокуратор може розпочати справу проти Кларка з власної ініціятиви. Сівілетті, відповідаючи за запити кореспондентів, заявив, що він має всі дані розпочати процес проти Кларка, але ця справа, ще не вирішена.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ЗАТВЕРДИЛА більшістю голосів закон, який в першу чергу скерований проти дискримінації у винаймі помешкань і продажі домів з причини раси, релігії, походження тощо. Особи, які порушуватимуть цей закон можуть бути покарані грошевою гривною у висоті до 10,000 долярів. Цей закон мусить ще затвердити Сенат.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖІММІ КАРТЕР ЗАПРОСИВ УСІХ своїх делегатів на Демократичну конвенцію прибути до Вашінгтону для обговорення важливих справ тісно пов'язаних з Конвенцією. Делегати у числі 1,988 відвідуватимуть столицю трьома великими групами, починаючи від половини липня ц. р. Лінда Пік, речник Комітету за перевибір Картера-Мондейла заявила, що така зустріч делеґатів матиме два завдання: вичерпно поінформувати делеґатів про усі справи у світлі розходжень Картера зі сен. Едвардом Кеннеді і обміркувати стратегію для осінньої кампанії проти республіканців.

ЛІДЕР РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ МЕНШОСТИ В СЕНАТІ сенатор Говард Бейкер передбачає велику перемогу Роналда Регена в осінних виборах і надіється на велику зміну у відношенні сил в обидвох палатах Конґресу. „Я думаю, що цей рік буде найбільш успішним для республіканців від 1952 року", — заявив Бейкер натякаючи на вибір у згаданому році на Президента ЗСА ген. Двайта Д. Айзенгавера, під час урядування якого республіканці мали більшість в Конґресі і Сенаті. Бейкер не вірить, щоб Картер міг виграти вибори у такій ситуації, де подвоївся відсоток безробіття та інфляції і почався занепад економіки.

ГУБЕРНАТОР НЮЙОРКСЬКОГО СТЕЙТУ ГЮ КЕРІ, після зустрічі з конгресменом Джоном Андерсоном, який старається здобути визнання, як незалежний кандидат на президента ЗСА у виборах цієї осені, заявив, що в такій ситуації, яка тепер панує не треба виключати можливости перемоги третього кандидата. Однак пізніше Кері недвозначно підкреслив, що він правдоподібно підтримуватиме кандидата Демократичної партії. Кері покищо не підтримує офіційно жадного з уже відомих кандидатів.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II НАЙМЕНУВАВ 59-РІЧНОГО єпископа Джеймса Гикі, дотеперішнього єпископа Клівленду на Архиєпископа Вашінгтону. Він заступить на цьому пості кардинала Вілліяма Бавма, який в січні ц. р. був номінований на голову Ватиканської Конґреґації католицького шкільництва і виховання. Будучи в Клівленді, єпископ Гикі працював в напрямі мирного полагодження расової проблеми в Церкві в дусі справедливости. Голова Крайової конференції католицьких єпископів в ЗСА, єпископ Томас Келлі, заявив, що новий архиєпископ Вашінгтону є „чемпіоном боротьби за расову справедливість".

Патріярх Йосиф відзначив Матір Марію почесним докторатом УКУ

Філядельфія, Па. (д-р М. Клячко).— У неділю 15-го червня відбулося тут, у філії УКУ, врочисте надання Блаженнішим Патріярхом Йосифом почесного докторату з філософії Високопреподобній Матері Марії Должицькій, ЧСВВ.

Промоцію перевели проф. д-р Василь Лев, декан філософсько-гуманістичного факультету, і о. проф. д-р Іван Музичка, ректор УКУ.

Отець ректор, передаючи Матері Марії грамоту „за заслуги на виховному і церковному полі праці для Української Церкви і Народу", прочитав також листа Блаженнішого Патріярха, написаного з нагоди промоції:

„Найбільшою у вашому житті Божою щедрістю було Ваше покликання до Чину Монахинь Василіянок, у якому Ви так жертвенно і успішно трудилися майже все життя і можете з св. ап. Павлом сказати: ‚Я трудилась, працюючи власними руками' (1 Кор. 4, 12). Дальшою щедрою благодаттю, яку Ви одержали від Господа, є благословенна Ваша виховна праця, що дала стільки гарних овочів і серед Монахинь Василіянок і в нашому шкільництві серед нашої молоді, дітей, дівчат. Працювали Ви серед великого жнива в спеку різних часів, на твердих ґрунтах різних країн і наших поселень, і ніде не стрінула Вас ні зневіра, ні втома ні розпач серед перешкод. Дяка вам за те від нашого Народу і нашої Церкви, яким Ви так вірно служили. Благодарственну молитву за це складаємо всі із піснею: ‚Хай буде ім'я Господне благословенне'. Як вияв нашої вдячности за Ваші труди, моління і жертви для добра нашої Церкви і Народу, за закріплення Патріярхії нашої Церкви, за віддану працю для УКУ вручаємо Вам наше відзначення в цей щасливий Ваш ювілейний день — почесний докторат філософії Українського Католицького Університету ім. св. Климента Папи в Римі. Нехай предобрий наш Господь поможе Вам ще довго працювати і жити для Нього! Многих і благих літ! Благословення Господнє на Тя!"

Мати Марія Должицька під час промоції з о.проф. І. Музичкою і д-ром В. Левом.

Мати Марія, отримавши грамоту „з великою скромністю і вдячністю", промовила до присутніх, закликаючи всіх українців без різниці релігійних, політичних чи професійних поглядів спільно працювати для добра народу і його Церкви та відповідно приготовитися до святкувань тисячоліття хрещення Руси-України. По відспіванні „De brevitate vitae" всі присутні перейшли до іншої залі на вечерю, дану в честь Матері Марії, де всі могли особисто висловити їй своє признання і щирі побажання довгого і здорового життя. На урочистість відзначення і вечерю були запрошені не тільки професори та адміністрація УКУ, але теж і чільні представники української науки в ЗСА і Канаді. Молитву провів о. Ярослав Шуст, промовляли декан о. проф. д-р І Музичка, проф. д-р Омелян Пріцак, лікар Преподобної Матері Марії д-р М. Роджерс і д-р Ева Піддубчишин. Вів церемонії проф. д-р Леонід Рудницький.

Мати Марія (світське ім'я

(Закінчення на стор. 3)

В ЧІКАҐО ПОМЕР БЛ.П. Д-Р ОЛЕКСАНДЕР ВОЛИНЕЦЬ

Чікаґо, Ілл. — У середу, 18-го червня ц. р., тут помер бл. п. д-р Олександер Волинець, колишній суддя в Бродах, Кракові, Вадовіцах і Ярославі. Панахида і Парастас будуть відправлені в п'ятницю, 20-го червня, в похоронному заведенні Музика і Син; похорон — у суботу, 21-го червня, із собору свв. Володимира і Ольги на цвинтар св. Миколая. Покійний залишив в жалобі дружину д-р Христину і дочку Оксану з родиною.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ПОМЕРЛА БЛ. П. ЯРОСЛАВА САВЧАК

Філядельфія, Па. — У середу, 18-го червня, тут померла довголітня учителька-виховниця і активна громадська діячка бл. п. Ярослава Савчак, народжена 8-го лютого 1913 року у Львові. Парастас буде відправлений у п'ятницю, 20-го червня, о год. 8-ій вечора, у похоронному заведенні Насевичів, а похорони відбудуться у суботу, 21-го червня, о год. 8:30 вранці з того ж заведення до церкви Царя Христа, а відтак на кладовище на Факс Чейсі.

ПРИГАДКА

Пригадуємо всім ВШ Передплатникам „Свободи", що з днем 1-го червня ц. р. одержують англомовний „Український Тижневик" тільки ті передплатники щоденника, які вислали замовлення і належну передплату „Українського Тижневика". Для вигоди тих передплатників, які бажають одержувати „Український Тижневик", але ще не вислали такого замовлення і передплати, поміщуємо в цьому числі відповідний формуляр, що його можна вирізати і переслати виповненого разом з чеком передплати до Адміністрації „Свободи".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає
Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Проблема Куби

Велика драма, що її відіграли сотні кубинців в перуанській амбасаді в Гавані кілька тижнів тому, не віщує нічого доброго ані диктаторові Фіделеві Кастрові, ані його опікунам у Москві.

Одвертий вияв масового невдоволення та рішення покинути цю країну десяток тисяч, переважно молодих, кубинців обох статів, говорить дуже багато. Більшість із тих молодих кубинців не знала іншого політичного режиму, крім режиму Кастра, проте вони виявляли своє повне невдоволення із нього, переконавшись, що цей режим — поневолюючий і антилюдяний. Досі понад 100,000 кубинців втекло до Америки.

У ширшому значенні ця масова втеча кубинців з комуністичного „раю" має куди більші імплікації як це могло б здаватися на перший погляд. В першу чергу, це може означати, що Москва втратить — раніше чи пізніше — свою мілітарну й морську базу на Західній Півкулі.

Як відомо, від самого початку встановлення комуністичного режиму в Кубі, Москва витрачує понад 250 мільйонів долярів місячно для підсилення кубинської економії. Тих 15 мільйонів населення острова не виявляє ані задоволення з режиму Кастра, ані охоти до праці. Продукція цукру, найголовніше джерело приходу в Кубі, не домагає на світовому ринку, до цього ж спричинюється і совєтський уряд, купуючи цукор по штучних цінах. Бавовна, продукція риболовства та туризм знаходяться у нужденній ситуації, не говорячи вже про ділянки виховання, культури та релігії.

Однак Америка не є цілковито вільною від вини за відповідальність, що діється в Кубі, бож її Уряд приглядається безчинно, як такі держави, як: Гондурас, Коста Ріка, Колюмбія, Ель Сальвадор і Ґватемаля поступово підпадають під вплив Кастра, а такі країни, як: Панама, Нікарагуа, Джамейка та Ґренада відчувають сильний вплив Кастрової політичної „філософії".

Від т. зв. „ракетної кризи" в 1962 році, Совєтський Союз зробив дуже багато для закріплення своєї бази в Кубі, в першу чергу встановлення бази для атомових підводних човнів, впровадження совєтських бомбовиків МІҐ-25, та совєтської бойової „бригади" до Куби. Америка вчинила багато міжнародного шуму з приводу совєтської інвазії Афганістану, який є на півсвіту віддалений від Америки, але Вашінгтон нічого не зробив у справі совєтської присутности в Кубі. Чи пробувала Америка щось робити в справі совєтського проникання в Кубі? Мабуть ні.

І якщо знову повернемось до події, яка мала місце в перуанській амбасаді, то можна сказати, що з американською закордонною політикою не зовсім гаразд, зокрема, коли йдеться про пріоритет важливости завдань.

Українські американські ветерани

У днях 20-го, 21-го і 22-го червня 1980 року, Українські Американські ветерани відбуватимуть 33-ту з ряду Річну Конвенцію на Союзівці.

Українські Американські Ветерани — це складова частина загальної української комбатантської організації в Америці, яка включає три інші окремі українські ветеранські групи: колишніх вояків УНР і УГА; колишніх вояків Першої Дивізії Української Національної Армії та колишніх вояків УПА. Всі три згадані групи українських комбатантів гуртують членів українських збройних сил в Україні, тоді коли Українські Американські Ветерани — це організація колишніх вояків американців українського походження. У випадку, коли три попередні українські ветеранські організації не мають допливу нових членів, Українські Американські Ветерани — це єдина того роду професійно-суспільна українсько-американська організація, що має всі дані приєднувати нових членів.

У тому саме й основується і важливість цієї ветеранської організації. Без сумніву, в Америці є сотки і тисячі молодих українців обох статів, які відбувають військову службу в рядах американських збройних сил. Вони повертаються до цивільного життя по скінченні військової служби. Логічно, вони повинні ставати в ряди Українських Американських Ветеранів.

На жаль, так воно не є, мабуть тому, що УАВ не є широко відомою організацією. Відповідальність тут також паде на батьків молодих українських американських ветеранів, які повинні інформувати їх про існування такої організації як УАВ.

Як відомо, Українські Американські Ветерани є патріотичною українською організацією та членом УККА, в Екзекутиві якого є її представник. Організація має біля дванадцять відділів у таких стейтах, як: Ню Йорк, Ню Джерзі, Пеннсильванія та Коннектікат. Це зрозуміло замало, бо українці живуть у багатьох інших стейтах ЗСА. Ми віримо, що цьогорічна конвенція УАВ поробить конкретні заходи для поширення своєї організаційної сітки, щоб стати ще більше конструктивною клітиною Американської України.

В ОКОЛИЦЯХ МІСТА КЕЙПТАВНУ В ПІВДЕННІЙ Африці серед расово мішаного населення вибухли заворушення. Ці заворушення відбулися у річницю повстання чорного населення у Савіто під Йоганнесбургом. У заворушеннях, які поліція намагалася силою припинити, загинуло біля 10 осіб, а понад 50 є ранених. Не зважаючи на сконцентрування більшої кількости поліції, яка вжила зброю, заворушень ще не вдалося припинити. Державні чинники заявили, що всяким спробам заколочення публічного спокою вони будуть протиставитися з усією рішучістю.

В ОДНОМУ З ПАРИЗЬКИХ ГОТЕЛІВ ЗНАЙДЕНО тіло змасакроване тяжкими ударами, яке поліція опісля зідентифікувала, як колишнього професора університету в Каїрі, видатного науковця у ділянці атомової фізики, який працював при побудові нуклеарного реактора для Іраку. Це вже другий нуклеарний реактор будований Францією для Іраку, бо перший саботажисти знищили бомбами під час заладовування на корабель в тульонському порті. Вбитий, Ягія Ельмисгад, був у штабі видатних співробітників французького Центру нуклеарних студій.

ЗДІЙСНЮВАННЯ ПОМІСНОСТИ

У травні о. д-р Любомир Гузар відвідав приміщення Головної Канцелярії УНСоюзу і в-ва „Свобода", порушивши у розмові актуальні питання Української Католицької Церкви.

(Примітка редакції)

ПИТАННЯ: У ЗСА ходять різні контроверсійні, неперевірені слухи про вибір коадьютатора для Блаженнішого Йосифа. Як властиво цей вибір відбувся?

ВІДПОВІДЬ: Святіший Отець Іван Павло II, в порозумінні з Блаженнішим Патріярхом Йосифом, скликав надзвичайний синод для вибору коадьютора, це значить помічника з правом наслідства. Папа закликав усіх українських Владик, щоб вибрати трьох кандидатів, з яких остаточно він одного призначив.

Самі вибори відбулися у папській палаті в присутності Святішого Отця. Під час синодальної наради були присутні тільки Святіший Отець, якому асистував архиєпископ Сільвестріні, й наші Владии. Спершу голосовано на „найгіднішого" кандидата, опісля на „гіднішого", остаточно на „гідного".

Виборча сесія відбулась у понеділок, 24 березня. Папа подав до відома своє рішення на заключній сесії у четвер 27-го березня. Як заявив Святіший Отець у своїй промові до Владик Архиєпископа Любачівського предкладено, як „найгіднішого" кандидата.

П.: Чи також інші справи були обговорювані на синоді, чи тільки вибір коадьютора?

В.: На Синоді перекладено Владикам тільки одну справу, а саме, вибір коадьютора. Як зазначено в папському листі до Блаженнішого з дня 5-го лютого, інші справи, включно з вибором кандидатів на інші владичі престоли, можна буде обговорювати й рішати на наступних синодах, які Блаженніший буде скликувати за згодою Папи.

П.: Ходять слухи про те, що Блаженніший Йосиф, у порозумінні з іншими Владиками УКЦеркви, скличе невдовзі, говориться навіть про дуже вчасну дату, черговий Синод, на якому мають бути номіновані нові Владики. Чи це відповідає правді?

В.: Так, Синод буде скликаний. Трудно ще означити докладну дату, з огляду на час, щоб належно приготовити порядок нарад. Блаженніший Патріярх поручив свому коадьюторові Архиєпископові Мирославові приготовити проєкт порядку нарад. Цей проєкт переглянуть усі Владики і подадуть свої завваги і доповнення. Остаточний проєкт предкладуть Папі до потвердження. Тоді також буде встановлена дата.

П.: Чи Синод був дійсно вихідною точкою в дальшому існуванні УКЦеркви, як це дехто з церковних чинників пояснює?

В.: Термін „вихідна точка" може занадто сильний. Може краще було б вжити терміну „зворотний пункт", бо наша історія не починається від надзвичайного синоду в березні. В березні ми перейшли в спокійне посідання давнього нашого звичаю самоврядування, хоч ще обмеженого. Рішення Святішого Отця скликати надзвичайний Синод і дозволити формально на дальші звичайні синоди безумовно є великим кроком вперед для нашої Церкви, бо об'єднує в одне всіх наших Владик, де б вони не сповняли свого служіння, під одним батьком і главою нашої Церкви. На наших Владик як цілість спадає також відповідальність за долю цілої Церкви. Які б інші чинники, зовнішні чи внутрішні, на них не впливали, самі Владики у своїй совісті мусять рішати про долю своєї пастви і за це нести відповідальність і перед Папою, і перед Церквою і, розуміється, перед цілим нашим народом.

Як зрозуміти все ж таки існуючий поділ між вірними нашої Церкви, з яких деяка частина не розуміє, а інша незадоволена рішенням Святішого Отця?

В.: Скликання надзвичайного Синоду заскочило нашу спільноту. Не було ще часу перетравити цієї події та випрацювати спокійно її всебічну оцінку. Тут треба розрізнити різні моменти.

Поперше, обставини й природа цього надзвичайного Синоду не сповнили прагнення щодо остаточного й повного визнання патріярхату Української Церкви. Тому перша відрухова реакція людей була стримана, не всіх, але значної частини. Вони мали настільки рацію, бо відбутий Синод не задоволив такого домагання. З другого боку відбутий Синод є кроком у напрямі повного об'єднання нашої Церкви, зокрема в її ієрархії отже цим самим кроком до скріплення помісности та формального визнання патріярхату.

Подруге, хто збагнув велику можливість, яка перед нами відкрилася з рішення Папи, застановляється, чи ми собі з цим всім дамо раду. Через довгий час ми були призвичаєні, що за нас рішали і ми не несли властивої відповідальности за наші вчинки. Тривога між вірними полягає часто в тому, чи ми належно використаємо нагоду і розвинемо її до максимум її можливостей. Тривога така небезпідставна, бо наша історія під цим оглядом не виказує тільки позитивів. Розходиться про те, чи ми будемо в стані перерости наші дрібніші інтереси, а думати й діяти на площині добра, дійсного добра цілої Церкви. Зокрема на наших Владик спав великий тягар і ми всі мусимо молитися, щоб вони це Богом дане завдання належно сповнили.

П.: Як ставиться Східня Конгрегація до відбутого Синоду і чи не буде ставити і цим разом перешкод українцям?

В.: Конгрегація для східніх Церков — це частина адміністраційного апарату Святішого Отця, отже мусить виконувати його волю.

П.: Чи існує повна співпраця у цьому ділі монаших чинів?

В.: На синодальних нарадах останніх двох років головні настоятелі монаших чинів брали участь. Не знаю, чи вони будуть покликані до наступних синодів, але немає найменшої причини сумніватися, що монаші чини працюватимуть у користь своєї Церкви на тих засадах, які скликанням

(Закінчення на стор. 3)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує інж. Лев Яцкевич

ХЛІБ І ЗДОРОВ'Я

Хліб від сивої давнини був основним харчем наших предків, і досі, не зважаючи на великий поступ у всіх ділянках знання, ним залишився, з тією різницею, що наші предки їли чорний хліб, а ми їмо білий.

Білий хліб печуть у ЗСА і Канаді з пшеничної муки, з якої усунено зовнішню оболонку зерна в фабричнім процесі мелення. У той спосіб муку позбавлено її основних відживчих складників. Так змелену білу муку пересилають до механічних пекарень, в яких вона перед спеченням переходить крізь кілька стадій підробки, в формі різних домішок, які мають забезпечити хлібові кращий вигляд, більшу вагу, та відпорність, щоб він не зіпсувався.

У Єгипті, в якому існувала перша спілка професійних пекарів, нечесних пекарів, що їх переловлено на фальшуванні хліба, вішано за вухо до одвірка пекарні. Фальшування хліба в середньовіччі має свою довгу історію. Перш за все, в тих часах білим хлібом користувалися тільки Церква, а надвишку купували шляхетно уроджені. Убогі їли чорний хліб. В той спосіб витворилася неписана традиція, яка асоціювала споживачів білого хліба з вищим соціяльним статусом.

Сумнівна вартість

Модерний процес мелення пшеничної муки слід зарахувати до сумнівної вартости технологічного поступу Індустріяльної Доби.

Старинна метода мелення муки між каменями, на т. зв. разову муку, має велику перевагу над модерним меленням муки в сталевих вальцях на т. зв. питльовану муку. Перевага основується на тому, що пшеничне зерно, мелене між каменями, задержує в муці зовнішню частину зерна, збільшаючи через те відживну вартість муки. Більшість модерних „млинарів" усуває зверхню частину зерна, тому що вона вміщає олію, від якої мука робиться згіркніла. Але найважливіше те, що усуваючи зверхнюоболонку зерна, в формі т. зв. грису, ми позбавляємо муку дуже цінних вітамінів Е. До речі, фармацевтичні компанії заробляють мільйони долярів на відпадах пшениці з млинів, з якої вони вирощують пшеничну олію, та вітаміну Е. Зародок зерна становить стрижень його життьової частини, без якої мука практично, не має відживчої вартости. В додатку до вітаміни Е, зерно містить в собі вітаміну Б, що її можна найти тільки в печінці та пивних дріжджах.

Хліб, позбавлений тієї вітаміни та інших вітальних складників не допомагає дії серця, артерій та нервовій і травній системам. Говорячи про нашу травну систему, продуценти сніжнобілої муки твердять, що вони усувають грис з муки з тією метою, що грис „зашорсткий" для системи травлення. Але найновіші досліди виявили, що без тієї шорсткости та приявности волоконних домішок у нашім харчуванні, людський організм стає схильний до небезпечних захворінь, включно з пістряком.

Мінерали і вітаміни

Під час депресії в 1930-их роках, коли білий хліб у 50 відсотках становив харчування убогих людей, виринула думка додавати до хліба деякі мінерали та вітаміни. На жаль, не всі пекарні продовжують цю корисну інновацію, що її називають шумно збагаченим хлібом, що обов'язково підкреслюють у своїх реклямах та на хлібних наліпках. У великих механічних пекарнях, всі етапи пекарняного процесу проходять на машинах, що часто продукують хліб з фальшивими або неповними наліпками. На кожній хлібній наліпці повинні бути подані всі хемічні домішки, включно з тими, що задержують в хлібі воду, для більшої ваги.

Коли ця домішка не подана на наліпці (котра пекарня хоче її подавати?) вистачає стиснути хліб і коли він під стисненням зменшить свій об'єм, або задержить стиснуту форму, краще не купувати такого хліба. Якщо хтось хоче довше жити та не хворіти, тому слід вистерігатися білого хліба та перейти на чорний разовий хліб, який не вміщає шкідливих хемічних домішок, а вміщає ті природні частини, які природа зготовила в зерні для нашого здоров'я.

Колись, коли батько виряжав свого сина до міста до школи, казав йому: „Вчися, сину, будеш їсти білий хліб!" Але син, коли вивчився на „пана" та прочитав собі, які „цінноці" вміщує білий хліб, вирішив їсти той самий чорний хліб, що він їв у свого батька на селі. Темпора мутантур!

РОЗДЕРТИЙ УНУТРІ ЛИВАН ГИНЕ

Ливан, країна з около чотирма мільйонами мешканців стала горнилом постійного кипіння, яке загрожує вогнем цілому Близькому Сходові. Як під час тридцятилітньої війни в Німеччині, так тепер у Ливані армії, збройні відділи різних релігій і політичних течій та попросту узброєні розбишацькі банди толочать ту нещасну країну, нищать її до основ і залишають за собою руїну, доповаджуючи населення до розпуки.

Різнорідний склад

Мало країн у світі є такі різнорідні у складі свого населення, як Ливан. Найчисленніша група — це шіїтські мохаммедани, яких є около 900,000. Після них найбільше число - це християни-мароніти, яких є добре понад 500,000. Далі йдуть сунні-мохаммедани коло 500,000, які хоч значно менші числом від шіїтів, але є домінуючим чинником у Ливані, відтак палестинці теж около пів мільйона, 350,000 греків (православних), 250,000 друзів, понад 220,000 вірменів й інші.

Бейрут, столиця Ливану, був до часу приходу палестинців і їхніх бройних загонів „фінансовою столицею Близького Сходу", а Ливан квітучою країною. Тепер велика частина Бейруту в руїнах, банки спалені й замкнені, на вулицях барикади, а зудари різних бойових груп — це щоденне явище.

Як звичайно у такій ситуації найбільше беззахисні селяни. А тому, що шіїти живуть здебільшого на півдні і по селах, отже тягар воєнних розрухів вони найважче відчувають. Їх села на півдні у великій мірі зруйновані, а вони самі розбрелися по країні. Врешті-решт і їм не стало терпцю. Кожен має свою бойову організацію, створили й вони собі таку під назвою „Амаль". Бойовим хрищенням тієї групи був зудар перед двома тижнями з палестинцями, в якому загинуло 27 людей, а 60 було ранених. Був це сигнал, що й шіїти взяли зброю в руки, щоб захищатися. А тому, що джерелом їхнього лиха є палестинці, які з півдня Ливану нападають на Ізраїль, а коли прийде ізраїльська відплата вони зникають, та вся сила удару падає на шіїтських селян, то вони вирішили позбутися палестинських бойових груп із свого терену.

Порахунки

Мають вони порахунки і з Лівією та Іраком. Майже два роки тому згинув їх релігійний провідник імам Муса аль-Садр. Ні тіла, ні сліду його, ані його антуражу не знайдено. З початку думали, що це знищив його Ірак, а тепер виявилося, що він пропав без сліду в Лівії. Був в Триполісі, столиці Лівії і пропав. Лівійський уряд заявив, що він відлетів до Риму літаком Альіталія, але до Риму не прибув, ані немає його на ніякому списку пасажирів, ані летунського квитка на купував, ані ніхто його не бачив. Тож не диво, що ливанські шіїти переконані, що „хлопці" Кадафі слідом за іншими усунули також і шіїтського Імама з Ливану. А за це прощення немає.

Отже, це ще одна причина внутрішньої боротьби.

І. Витвицький

35 РОКІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

(2)

Одночасно він зажадав, щоб у члени Об'єднаних Націй прийняти принаймні три совєтські республіки, а саме: Україну, Білорусь і Литву. Пізніше він обмежив це домагання тільки до України й Білорусі. Як аргумент він подав важливість тих республік у складі Совєтського Союзу, а також те, що вони обидві були першими жертвами німецької інвазії і потерпіли великі втрати. Далі він сказав, що Британські Домінії здобули самостійність поступово і це може бути прикладом теж для Совєтського Союзу.

Черчілл на цю пропозицію зразу пристав. На неї погодився теж міністер закордонних справ Іден. Становище президента Рузвелта було дещо відмінне. Він прихильно прийняв заяву Молотова, однак зразу не дав виразної відповіді.

Справа України і Білорусі

Ще одна справа була предметом нарад, а саме справа участи України й Білорусі в основуючому зібранні, що мало відбутись у Сан Франсіско в квітні 1945 року. Сталін з Молотовим домагались, щоб Україну й Білорусь запрошено, як членів основників до участи в цій конференції, але Черчілл і Рузвелт відповіли, що це повинні вирішити самі майбутні учасники.

У кінцевому комунікаті Ялтинської конференції про намірене членство двох згаданих совєтських республік не згадано, однак, що справу треба було вважати перерішеною.

Із початком квітня того року Ґромико знову підняв у Вашінґтоні справу участи цих республік у конференції в Сан Франсіско, що викликало негодування Рузвелта. Він навіть носився з думкою змінити своє рішення щодо їхнього членства, але йому відрадили. Загально, американська поблічна опінія не виявила якогось неґативного ставлення у цьому питанні, натомість приділення трьох голосів цій країні вважалось безосновним.

Під час останньої пресової конференції Рузвелт виправдував своє рішення чуттєвими спонуками — мовляв Україна й Білорусь зазнали у війні такого знищення і мали стільки втрат, що годиться бодай у такий спосіб дати їм компенсату.

Рузвелт помер 12-го квітня 1945 року. Його місце зайняв дотогочасний віцепрезидент Гаррі Труман. Напередодні конференції у Сан Франсіско він видав державному секретареві Стеттініюсові інструкцію, де в кінцевому уступі було сказано: „Рішення про допущення тих двох республік, як членів основників запропонованої міжнародної організації повинно, очевидно, бути прийняте самою конференцією. Щоб льояльно виконати зобов'язання прийняте в цій справі президентом Рузвелтом від Уряду З'єднаних Стейтів, я доручаю вам подати голос З'єднаних Стейтів у користь Української і Білоруської Республік, як членів-основників міжнародної організації".

Конференція у Сан Франсіско почалась, як було заплановано, 25-го квітня 1945 року. Наступного дня Молотов, який очолював совєтську делеґацію, виступив на пресовій конференції та вказував на необхідність допустити Україну й Білорусь як учасників.

Того ж дня на зібранні голів делеґацій він подав меморандум від українського й білоруського урядів в цій справі. В українському меморандумі, що його підписав Хрущов, як голова Ради народних комісарів і Дмитро Мануїльський, як комісар закордонних справ, було сказано, що: „УРСР на основі своєї конституції, прийнятої 30-го січня 1937 року, а також змін і поправок прийнятих Верховною Радою УРСР 4-го березня 1944 року відновила права, які раніше належали республіці і які вона добровільно передала СССР у 1922 році на встановлення безпосередніх зносин з чужоземними державами, заключення з ними угод, незалежне представництво на міжнародних конференціях та в органах ними створених". Меморандум закінчувався висловом бажання стати членом основником міжнародної організації та взяти участь у конференції.

У висліді переведеного голосування делеґати одноголосно вирішили прийняти Україну й Білорусь у члени та запросити їхніх представників на конференцію. Українська делеґація під проводом Мануїльського прибула до Сан Франсіско 6-го травня і взяла участь у нарадах. А 26-го червня українська делеґація була однією із 50-ти, що підписали декларацію про створення Організації Об'єднаних Націй. Статут цієї організації, або як його називають хартія, ратифікувала Президія Верховної Ради республіки дня 22-го серпня того ж року. Так Українська ССР стала членом-основником Організації Об'єднаних Націй.

Проблеми пов'язані з членством УССР в ОН стали предметом основних дослідів українських і неукраїнських науковців. Із українських слід згадати в першу чергу покійних Всеволода Голубничого і Богдана Галайчука, а з живучих Василя Маркуся, Ярослава Білинського і Константина Савчука. Зокрема годиться відзначити працю того останнього автора, англійською мовою п. н. „Україна в Організації Об'єднаних Націй", видану Колюмбійським університетом в 1975 р.

Курйози в СССР

Те, що Українська й Білоруська ССР стали членами Об'єднаних Націй, завдяки заходам Сталіна й Молотова, виглядає як курйоз, але в історії трапляються їх чимало. Маючи на увазі цей дивовижний факт, нам цікаво буде пізнати, якими мотивами руководились вони обидва, а зокрема Сталін у цих своїх заходах. У зв'язку з тим треба теж розглядати справу поширення деяких прав союзних республік, про що було згадано раніше. Отож, 1-го лютого 1944 року Верховна Рада Совєтського Союзу ухвалила закон, яким надано союзним республікам право вступати в безпосередні зв'язки з іншими державами. Право це встановлено шляхом змін у конституції СССР і в конституціях окремих республік. Так у конституцію СССР увійшли, як додаткові стаття 18а — де говориться про право кожної республіки на закордонні зв'язки і стаття 18б — де говориться, що кожна республіка має свої республіканські військові формації. Паралельно ці права були включені законом з 4-го березня 1944 року в конституцію УССР, де вони були зформульовані, як стаття 15а і 15б. Уведення цих конституційних змін слід розглядати, як підготову до запланованого представництва совєтських республік у міжнародній організації.

Питання мотивів, якими руководився Сталін у тому ділі є теж вичерпно досліджене в науковій літературі. Різні автори оцінюють ці мотиви по-різному. Коли говориться про українських, то, наприклад, Голубничий у своїй праці п. н. „Українці в Об'єднаних Націях" з 1953 року заперечує намагання здобути більше голосів у міжнародній організації, як причину совєтських вимог. Згадуючи про внутрішні протиріччя цих вимог, він пише: „Так перша група цих протиріч полягає в тому, що російський імперіялізм виступаючи під плащиком комунізму висунув Україну в Об'єднані Нації для того, щоб виставити себе в позі оборонця поневолених націй, який, мовляв, розв'язав у себе так гостре сьогодні національне питання. А з другого боку він висунув Україну і для того, щоб хоча трохи зневтралізувати національний визвольний рух у своїй імперії".

(Продовження буде)

Патріярх Йосиф відзначив...

(Закінгення зі стор. 1)

Гелена Антоніна Должицька) народилася 28-го травня 1888 року у Львові. Батько її Адольф походив з священичої родини з села Дол жиці, біля Ліска. Він одружився з Анною Бульґевич, польського походження, і, закінчивши університетські студії, викладав математику в П'ятій гімназії у Львові. На 44-му році життя він помер, залишивши вдову з чотирма дітьми з бажанням дати дітям вищу освіту.

В 1906 році наймолодша дочка Гелена по скінченні гімназії була прийнята в університет у Львові, потім вона вчилася у Відні й Берліні у таких професорів світової слави, як Арнольд, Шац і Мінор. У 1911 році вернулася до Львова, щоб писати докторську працю.

Інспектор Кавецький запропонував їй посаду в єдиному тоді жіночому українському семінарі, який вели Сестри Василіянки в Яворові, з конкретним домаганням піднести в ньому рівень науки, бо в протилежному разі будуть мусіти семінар замкнути.

Гелена так співпрацювала з тодішньою Матір'ю Йосафатою Теодорович, зі Сестрами вчительками і тодішнім о. капеляном Залітачем, що до трьох літ семінар дістав право прилюдности. Вона скінчила свою докторську працю, яку оборонила в 1914 році. Скромна та щира праця Сестер Василіянок так заімпонувала Гелені, що вона вступила до їхнього манастиря в Яворові.

Від цього дня різні були дороги сестри Марії Должицької. Під час Першої світової війни вона деякий час вела шпиталь при манастирі, опісля переїхала до Словіти, де започаткувала при манастирі чотитиклясову школу. По звільненні з російської тюрми Митрополит Шептицький радив, щоб кілька Сестер поїхало в Югославію допомогти там Сестрам Василіянкам. Сестра Марія в товаристві Матері Анни Теодорович поїхала до Крижівців, а опісля до Шіди, де займалася шкільництвом і співпрацювала з тодішнім Владикою Діонисієм Нярадієм. У 1921 році відбулися професії Сестри Марії при участі цього владики.

Мати Марія повернулась у Галичину в 1929 році і на пропозицію Матері Моніки Теодорович-Полянської виїхала з нею до Америки, щоб зібрати гроші на купівлю нової посілости на манастир у Підмихайлівцях. У той час Владика Константин Богачевський звертав велику увагу на розбудову українського шкільництва в ЗСА. Тодішня ігуменя Сестер Василіянок у Факс Чейсі, Мати Йосафата Теодорович, яка була ігуменею в Яворові саме тоді, коли молода Гелена Должицька прийшла туди на свою першу посаду, втішилася її приїздом і запропонувала їй залишитися в ЗСА і зайнятися розбудовою українського шкільництва згідно з бажанням Владики Константина.

З допомогою Матері-ігумені й Сестер Василіянок Мати Марія заснувала в 1931 році академію, а в 1947 році коледж, як також багато вечірніх шкіл по різних парафіях. Учениці академії і коледжу постійно брали активну участь у різних українських церковних і національних святах, виступаючи з оркестрою і хором в українських строях, а оркестрою і хором диригувала Мати Марія, бо сама добре грає на фортепіяні і цитрі. Щоб вишколити Сестер на добрих учительок, Сестри Василіянки закупили будинок у Вашінгтоні біля Католицького університету, і кожного літа можна було бачити Матір Марію у Вашінгтоні, де вона давала моральну підтримку студіюючим Сестрам. Крім ведення Академії і Коледжу, Мати Марія була магістрою для Сестер від 1931 до 1950 року, як також брала участь в адміністрації.

Мати Марія постійно цікавилася організаційним життям української еміграції. Вона брала участь у конвенціях Ліги Католицької Молоді, була в постійному контакті з Союзом Українок Америки, членки якого часто приїжджали відвідати Сестер, Академію і Коледж. Коли по Другій світовій війні багато українців опинилося на скитальщині, Мати Марія була в постійному зв'язку з Іриною Павликовською, речницею українок, висилаючи їй пакунки, щоб допомогти зорганізованому жіноцтву. Також під гаслом — „Діти дітям" тодішні учениці Академії під проводом теперішньої провінціяльної Матері Теодозії Луків — дочки відомого громадського діяча зі Стемфорду — збирали гроші, харчі й одяг, щоб це все висилати для української дітвори на скитальщині. Коли скитальці почали виїжджати до різних країн з Европи, Сестри Василіянки спровадили 38 дівчат, католичок і православних, крім висилки афідавітів для багатьох родин.

У 1963 році Мати Марія виїхала до Риму на капітулу Сестер Василіянок. Це було коротко після того, як Митрополит Йосиф Сліпий приїхав з заслання до Риму. Познайомившись з Митрополитом, Мати Марія заявила свою готовість помогти всяким способом. По капітулі Мати Марія в товаристві д-р Марії Клячко і д-рЕви Піддубчишин поїхала до Польщі, щоб морально підтримати там Сестер. У той час їхати до комуністичної країни було деякою відвагою.

У першому комітеті для збірки фондів на УКУ в Римі, який започатковано в Америці, Мати Марія була касиром. Часто в товаристві д-рів Клячко і Піддубчишин можна було бачити Матір Марію на відпустах, союзових конвенціях, парафіях і сходинах по різних місцевостях ЗСА. Як тільки зорганізувалося Патріярхальне Товариство, Мати Марія включилась у цей рух і їздила з промовами до багатьох місцевостей, навіть віддалених, як Чікаго, Детройт, Клівленд і багато інших. Якщо обставини вимагали від проводу Патріярхального товариства іти з протестами, Мати Марія не вагалася бути в рядах протестуючих, чи то у Вашінгтоні, Філядельфії, Ню Йорку чи Пассейку. Знімки Матері Марії з руками, закутими в кайдани, були поміщені у світовій пресі. І кожного разу, як Патріярх Йосиф І приїжджав до ЗСА, то заїжджав до Асторії до манастиря, де мешкають Сестри Василіянки і Мати Марія.

У 1977 році Мати Марія знову в товаристві Лесі Шуст, Марії Клячко і Еви Піддубчишин була у Польщі, а звідти на десять днів їздила в Україну. Була у Львові, в селі Привітне (колись Божиків), у Києві, в Каневі на Могилі Шевченка. До Польщі і в Україну Мати поїхала в чернечій рясі і вся її поважна, достойна поява там справляла велике враження на всіх.

В середу 28-го травня цього року Матері Марії сповнилося 92 роки життя, але вона ще точно ходить на щоденні молитви Сестер, на Святі Літургії, ще сама ходить до міста робити закупи, грає бодай годину денно на фортепіяні й цитрі і ще трохи вишиває. Коли ж відбуваються реколекції чи інше щось важливе в матірньому домі в Факс Чайсі, Мати Марія телефонує до Сестер із запитами, хто її туди повезе. Мати Марія пильно читає українську пресу й завжди хвалить добрих редакторів і адміністраторів даної газети, які пересилають їй гратіс свої видання.

Здійнювання...

(Закінчення зі стор. 2)

надзвичайного Синоду Святіший Отець потвердив.

П.: Українська громадськість глибоко зацікавлена тим, чи Святіший Отець і взагалі Ватикан мають якусь довгореченцеву програму стосовно Української Церкви та її майбутнього?

В.: Ми можемо судити тут тільки по опублікованих документах та загальнознаних фактах. Оскільки політика не відноситься до ділянки справ віри та моралі, вона змінена. З листів теперішнього Папи Івана Павла II та з його рішень бачимо, що його політика побудована на пошані для нашої тисячолітньої традиції та на дійсних потребах нашої Церкви, зокрема під оглядом душпастирським. В березні минулого року Папа писав до Блаженнішого Патріярха, що бажає знайти стабільну канонічну (згідну з церковним правом) формулу для об'єднання наших Владик, розкинених по цілому світі. Надзвичайний Синод це був крок для сповнення такої постанови.

Безумовно великий вплив на довгореченцеву політику буде мати наша постава, чи ми самі як цілість будемо завжди мати на оці основні потреби Української Церкви і народу.

П.: Яке відношення УКЦеркви до інших українських Церков у світлі останніх подій?

В.: Відношення католиків до не-католиків в Українській Церкві залежне від їхнього зрозуміння самих себе. Як довго католики розуміли себе як один обряд у великій Католицькій Церкві, або ще гірше, як підрядна адміністративна одиниця, то не могли властиво заняти становища з певним уже значенням супроти не-католиків. Ми католики, на щастя, завдяки до великої міри надхніннію Блаженнішого Патріярха Йосифа, повернулися до первісного поняття помісности, яке так виразно й голосно підкреслив останньо Ватиканський Вселенський Собор. Помісна Церква, то не є обряд чи провінція Вселенської Церкви. Це є Вселенська Церква присутня в даному народі. Помісні Церкви між собою об'єднані, а Папа між помісними Церквами, як колись Апостол Петро між апостолами є видимим осередком єдности.

Помісна Церква є підметом свого життя. Змагання українців католиків полягає в тому, щоб повернутися до повноти своєї помісности не тільки на словах, але на ділах. Із такої позиції ми можемо запропонувати нашим братам, особливо православним, формулу існування, яка відповідає волі Христовій і природі Його Церкви. Перетягання у виді: ходіть до нас; ні, ви ходіть до нас, не має змислу. Ми всі мусимо мати перед очима виразний проєкт нашого існування як помісна Церква, вповні рідна і вселенська. Коли таке випрацюємо, думаю, що непорозуміння, а радше незрозуміння один одного закінчаться.

Останній надзвичайний синод був для нас поштовхом до кращого зрозуміння та здійснювання нашої української помісности.

ПОМИЛКА В ЗАГОЛОВКУ

У редакційній „Посилений натиск" у „Свободі" з дня 18-го червня, ч. 137 трапилася помилка — має бути: „Собор" Олеся Гончаря, а не „Собор у риштованні", автором якого є Євген Сверстюк.

(* 9 серпня 1930
† 21 червня 1979)

У ПЕРШУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої, Довголітньої Вчительки Школи Українознавства Осередку СУМ-А в Ню Йорку та Заслуженої Членки ОЖ ОЧСУ — Відділу в Ню Йорку

бл. п.

БОГДАНИ СИДОР-ЧАРТОРИЙСЬКОЇ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в понеділок, дня 23-го червня 1980 року, в год. 6:30 рано
в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.

Усіх Учнів, Родичів, Подруг ОЖ ОЧСУ та Знайомих, просимо молитися за спокій душі покійної Богдани.

ДИРЕКЦІЯ ШКОЛИ
УПРАВА ОЖ ОЧСУ

Центральна Управа ОДВУ і Братні Організації — Український Золотий Хрест, Академічне Т-во „Зарево", Український Визвольний Фонд, МУН, Союз Ветеранів Українського Резистансу

з глибоким жалем і скорботою повідомляє усіх своїх Членів та Українську Суспільність, що в суботу, 14-го червня 1980 р. в Денвері, Колорадо, відійшов у Вічність, на 77-му році життя

св. п.

Д-р СЕРГІЙ КРОТЮК

нар. 24-го вересня 1903 р. у с. Піддубці, Луцького повіту, ветеран УВО-ОУН з 1924 р., кол. політв'язень польського окупаційного режиму, кол. член ПУН-у й Української Національної Ради та визначний суспільно-громадський та політичний діяч.

•

Горем прибитій і осамітненій вдові Марії Кротюк, висловлюємо наше глибоке співчуття.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в Церкві-Пам'ятнику св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж., в суботу, 21-го червня 1980 р., о 11-ій год. ранку.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОДВУ

ПРОВІД ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

із глибоким жалем повідомляє все Членство в Краю і на чужині та Членство ІСНО, всі Громадські і Політичні Організації та все Громадянство, що в дні 14-го червня 1980 р. в Денвері, Колорадо, США, відійшов від нас у Вічність на 76-му трудолюбивому році життя, після важкої недуги

наш Друг

Д-р СЕРГІЙ КРОТЮК

довголітній і видатний член ОУН, б. член ПУН, б. член УНРади із рамені ОУН, член Сенату ОУН, активний член і діяч Української Православної Автокефальної Церкви, б. в'язень польських тюрем і Берези Картузької, член революційно-політичного резистансу в час Другої світової війни, активний діяч і добродій численних громадських організацій на чужині.

•

Повідомляючи про цю важку і невіджалувану втрату, ми в першу чергу пересилаємо Високодостойній Дружині Покійного Марії та всій Родині Покійного найглибші співчуття, а Членство ОУН і ІСНО та всю Українську Громаду запрошуємо взяти участь в похоронних відправах, які відбудуться 21-го червня 1980 року, в суботу, в церкві св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н. Дж.

На чужині, червень 1980.

Провід Організації Українських Націоналістів

Закінчився курс у Філії УКУ в Філядельфії

Філядельфія, Па. (Філія УКУ. — Курс у Філії УКУ (Українського Католицького Університету) під назвою „Українські політичні партії на еміґрації", який проходив тут від березня до травня ц. р. (весняний семестр), закінчився з великим успіхом. Директор Філії проф. Леонід Рудницький запланував курс з наміром подати слухачам можливість на академічному форумі запізнатися з цілим комплексом питань про виникнення українських політичних партій в XX сторіччі.

В курсі взяли участь дев'ять представників політичних угрупувань, які вказали на історію, ціль і плятформу свого політичного середовища. Слухачі, які брали участь у всіх викладах щовівтірка ввечорі протягом 9-ти тижнів, мали можливість прийти до своїх власних висновків про позитиви й неґативи різних політичних процесів і дій цього століття.

В програмі курсу виступали допвідачі:

4-го березня — Роман Ільницький: „Вступ до проблематики українських політичних партій.

11-го березня — Богдан Коваль: „Історичні та ідеологічні основи гетьманського руху".

18-го березня — Микола Чировський: „Організація Українських Націоналістів".

1-го квітня—Олег Федишин: „Український Демократичний Рух".

15-го квітня — Ярослав Гайвас: „ОУН з історичної перспективи".

22-го квітня — Іван Кедрин-Рудницький: „УНДО і його епоха".

29-го квітня — Михайло Михалевич: „ОУН (Матірня)".

8-го травня — Мирослав Прокоп: „ОУН під час Другої світової війни і утворення УГВР".

Про перші два виклади були звідомлення у „Свободі". Коротко про інші: д-р Микола Чировський доповідав про ідеологічні напрямки Миколи Міхновського і Дмитра Донцова та пояснив історичні події творення Української Військової Організації (УВО) та ОУН. Про ОУНр (бандерівців) зокрема підкреслив прикмету безкомпромісовсти і вірність ідеалам, зібраними у т. зв. „Декалозі", цебто, в десяти заповідях українського націоналіста.

Д-р Михайло Воскобійник, теперішній голова Української Революційно-Демократичної Партії (УРДП) розповів про різні етапи розвитку політичної формації, яка постала на еміґрації після Другої світової війни. Її члени — це колишні совєтські громадяни, які переживали й знають совєтську дійсність, подібно, як теперішні дисиденти-еміґранти. Головним ідеологом і співтворцем УРДП був письменник Іван Багряний (1907-1963). Його твір „Чому я не вертаюся до СССР" — це один із перших програмових документів, написаний у 1945 р. Головний часопис УРДП — тижневик „Українські вісті", тепер виходить у Детройті.

Д-р Олег Федишин вказав на ціль Українського Демократичного Руху (УДР) створити політичну альтернативу, базовану на демократичних принципах. УДР — це не партія, а рух, який складається з трьох політичних угрупувань: УРДП, УНДО і ОУНз (двійкарі) та з незалежних демократів. Головою Секретаріяту УДР є вибраний на першому конґресі в червні 1976 року в Ню Йорку д-р Атанас Фіґоль. УДР старається заохочувати молодь входити в американське політичне життя і там боронити українські позиції. Велику ролю в американському житті відіграють групи приватних громадян, які стараються впливати на урядовців, т. зв. „Lobby", або групи спеціяльного зацікавлення, т. зв. „Special Interest Groups", — і тут українці мають найбільші шанси впливати на дії американських політиків, користаючись із свого демократичного права. УДР організовує спеціяльні літні семінари на оселі Братського Союзу.

Ред. Ярослав Гайвас, говорячи загально про націоналізм, згадав найкращих революціонерів України, таких як Євген Заславський, кн. Дмитро Лизогуб, Микола Кибальчич і Андрій Желябов, які відбилися від українського пня і стали всеросійськими борцями за свободу. Перед визвольними змаганнями тільки невеликий гурт осіб, із Революційної Української Партії (РУП), на чолі із Симоном Петлюрою, держався самостійницьких позицій. Після схарактеризування виникнення УВО, відтак ОУН, ред. Гайвас окремо зупинився над майбутньою перспективою Організації Українських Націоналістів, яка має ряд невідкладних завдань: а) поглибити й розбудувати свої світоглядові позиції відповідно до сучасних і майбутніх потреб; б) тому що свобода і гідність людини прийняли зовсім нові виміри, український націоналізм мусить зі свого боку вкласти багато зусиль у нову синтезу національного і людського; в) на соціяльному й економічному відтинках є найсильніша зброя проти большевиків, але цю зброю дотепер найменше використано; г) науково-технічна революція, що змінила стосунки між людьми й державами, породжує передумови для дальших далекосяжних перемін в опіці над людиною. Цю проблематику треба глибоко вивчати; і ґ) загальне зрушення та виникнення нових сил і ситуацій ставлять категоричну вимогу до українського націоналізму динамічно реаґувати на те, що діється у світі.

Ред. Іван Кедрин - Рудницький, говорячи про Українське Національно-Демократичне Об'єднання сказав, що УНДО — Українське Національно-демократичне Об'єднання — постало із злуки трьох партій: давньої Української Національ - демократичної партії, так званої ІІ Незалежної групи і Партії Національної Роботи. Розлам в Національ - демократичній партії постав після того, як на першому її конґресі (т. зв. Народному з'їзді), після 15 березня 1923 р., коли-то Рада амбасадорів, як орган Найвищої Ради, признала Галичину Польщі, прийнято максимальну програму — державництво — і мінімальну програму в межах Польщі — вимогу автономії.

Головою Української Національ - демократичної партії був тоді д-р Володимир Охримович, її Незалежної групи д-р Евин — який потім став головою цілої партії, а Дмитро Донцов, Дмитро Паліїв, Остап Луцький і Володимир Кузьмович заснували Партію Національної Роботи. Щойно в травні 1925 року всі ці три групи вирішили об'єднатися і прийняти спільну назву УНДО. Дмитро Донцов на таку злуку не погодився, залишився поза всіма партіями і згодом став ідеологом новітнього — за терміном Михайла Сосновського — інтеґрального націоналізму.

Головами УНДО були спершу Дмитро Левицький, згодом Василь Мудрий. Його найвидатнішими діячами були ще Остап Луцький, Степан Баран, Володимир Кузьмович, Михайло Галущинський, Володимир Целевич, Дмитро Паліїв, Юліян Павликовський, Мілена Рудницька і багато інших, які насправді були керівниками всього зорганізованого життя в Східній Галичині, у так званому „леґальному секторі", бо поруч із леґальним життям існувала підпільна революційна Організація Українських Націоналістів (ОУН). Між ЦК УНДО і ОУН формально був зв'язок, але він був тільки спорадичний і дуже слабий, залежно головно від того, хто був крайовим командантом ОУН.

Півофіціозом був щоденник „Діло". УНДО впродовж 14 років зробило для Галичини дуже багато корисного в часі польської окупації.

Проф. Михайло Михалевич говорив про Матірню ОУН, цебто про „мельниківців". Після вбивства полк. Євгена Коновальця (1938 р.) провід українських націоналістів перебрав полк. Андрій Мельник. Напередодні війни Німеччини проти Польщі — — аґенти Берліну зверталися до полк. А. Мельника, — казав доповідач, — з пропозицією організувати повстання на західньо-українських землях, видаючи для того відповідну відозву. З цієї нагоди журнал „Пробоєм" писав:

„Беручи перед історією відповідальність за долю України, ПУН поступив так, як диктувало йому сумління і політичний розум... Тільки ми вирішимо, коли наступить година збройного виступу. Накинути Україні таке рішення Українські Націоналісти ніколи не дозволять" (уривок із доповіді). Найосновніше питання дійсної ситуації в Україні та ролі ОУН за сучасних умов з'ясував VII Великий Збір Українських Націоналістів (1970 р.) у підсумках, які вийшли окремим виданням п. з. „Україна — спільне добро всіх її громадян" (Смолоскип, 1971).

Д-р Мирослав Прокоп закінчив курс, доповідаючи про програмові й світоглядові процеси в ОУН у часі Другої світової війни та утворення Української Головної Визвольної Ради (УГВР). Незмінними залишилися принципи: примат нації, ціль самостійности України та революційна метода. Зміни прийшли однак в програмі й світогляді, в розумінні ролі ОУН у суспільстві та у внутрішній структурі. Прийшла нова ієрархія структури, де побіч партійного апарату ОУН постала Українська Повстанська Армія (УПА) в 1943 році, як військова формація та УГВР (1944 р.) для ведення зовнішньо - політичної діяльности. Це було свого роду міністерство закордонних справ. Сьогодні Закордонне Представництво УГВР репрезентує в-во „Пролог" та журнал „Сучасність".

Слухачі, які скористали з цього курсу, а їх було зареєстрованих 25, вдоволені з того, що мали нагоду познайомитися з ділянкою українського політикуму, яка є найбільш голосною і над якою мало хто з академічного боку поважно зупиняється.

Кампанія на Люрд пройшла успішно в Детройті

Будова нової української католицької церкви в чудодійному Люрді у Франції — це справа не тільки о. Василя Прийми, пароха української церкви там, і Владики Володимира, а справа нас всіх розсіяних по цілому світі. Відомо, що у Франції є кілька більших українських парохій (Париж, Ліон і інші), а решта — це „місійні станиці" по цілій Франції. Фінансові засоби наших парохій дуже скромні. Наші священики подорожують до згаданих місійних станиць, де часом живе тільки кілька родин, щоб для них відправити Службу Божу, висповідати їх, запричащати і притримати при своїй церкві старше і молодше покоління. Отець Василь Прийма відвідує біля 30 таких „місійних станиць". Так приблизно виглядає праця наших священиків у „Христовому Винограднику" у Франції

„У нас, у З'єднаних Стейтах Америки, наші священики мають кращі умови й більші фінансові засоби для реалізування своїх задумів. Будують прекрасні Божі храми, сиротинці, школи, парохіяльні приміщення, і це відрадне для нас явище.

Отець Василь Прийма — поетична душа, мрійник, поет, цілковито відданий праці на церковній ниві. Живучи цілими роками біля чудодійного Люрду, леліяв у своїй поетичній душі фантастичні пляни: у к р а ї н с ь к а ц е р к в а в Чудодійному Люрді. Прочитавши релігійні поезії про ЛюрдськуМатір Божу о. Василя Прийми, стає зрозумілою його безмежна відданість справі побудови нашої церкви у Люрді. Він, знаючи глибоку віру нашого народу і почитання Пречистої Діви Марії, за благословенням Блаженнішого Патріярха Кир Йосифа взявся за реалізацію своїх майже казкових задумів, які вже набирають реальних форм.

Французький уряд і духовні власті схвалили плян побудови української церкви в українському стилі. Українці в усьому світі пішли назустріч „Люрдській ідеї" і почали посилати до о. Василя Прийми свої більші і менші пожертви. Це дало поштовк до будови церкви і приміщень для приблизно 50 паломників. Будування вже розпочалося. Наша церква міститься недалеко славної Гроти біля річки.

Беручи під увагу плян спорудження нашої церкви у Люрді, українці Детройту на просьбу о. В. Прийми розпочали кампанію на придбання фондів, влаштовуючи добродійний концерт на цю Божу ціль у честь Небесної Матері. Чи ж може бути благороднішa ціль?

В усіх п'ятьох католицьких парохіях переведено збірку на будову церкви у Люрді і при співучасті наших кращих мистецьких сил влаштовано оригінальний концерт. Концерт цей відбувся щоправда в День Матері, 11-го травня, коли то по наших домах відзначували родинне свято — „День української матері", але ті, що не могли прийти на концерт особисто, залишили свої пожертви в церкві або в членів ділового комітету.

У програмі концерту взяли участь: тенор-соліст Василь Мельничин, який при акомпаньяменті своєї дочки Адріяни з професійною старанністю виконав „Аве Марію" Ф.Шуберта українською мовою і „Вірую" на слова Валентина Мороза, музика Я. Ласовського. Це нова композиція, яку соліст співав з мистецьким зрозумінням. В дуеті з опери „Запорожець за Дунаєм" Гулака-Артемовського і в молитві „Владико неба і землі" Василь Мельничин із знаменитою Христиною Липецькою завоювали собі найбільші признання. Акомпаньювала їм піяністка Марія Лісовська. З мандоліновою оркестрою „Веселка" Василь Мельничин виконав „Рушничок", збираючи заслужені оплески.

Гордість Детройту — Христина Липецька, високо заавансована професійна співачка, для якої не існують вокальні труднощі. Вона прегарно проспівала „Алилуя" — В.А.Моцарта.

В пісні до Пречистої Діви Марії „Лугами пісня звучна несесь", з оркестрою „Веселка" на тлі освітленої статуї, прикрашеної гарними квітами — Марта Василькевич зробила дуже гарне враження, — ще більшою прикрасою було сольо Христини Липецької. Хор „Боян" ефектовно виконав молитву з „Запорожця за Дунаєм" і чудову пісню „Карпати", музика І. Шамо, присвятивши своє виконання гостеві із Люрду о. Ярославові Салевичу, а на закінчення цілого концерту хор „Боян" з оркестрою „Веселка" виконав Марійський гімн — „Станьмо згідно друг при друзі" — музика о. Г. Труха.

Молодеча мандолінова оркестра „Веселка", яка має за собою дуже успішні виступи у Чікаґо, Клівленді й Торонто та видала свою платівку „Де наші Карпати", заімпонувала своїм вмінням. Складається оркестра з музикальних дітей, які грають з нот понад 50 українських пісень.

Дириґент хору „Боян" і оркестри „Веселка" Кирило Цепенда доложив багато старань, щоб концерт випав якнайкраще. Програму заповідала — Зірка Ніньовська. Концерт відкрив о. декан Михайло Бохневич, а слово про Люрд сказав о. Я. Салевич. До почесної призидії належали усі парохи українських католицьких церков, а саме: о. прелат М.Бохневич, декан і парох церкви св. І. Хрестителя-Детройт; о. д-р І.Лотоцький, ЧСВВ, ігумен і парох церкви Непорочного Зачаття-Гемтремк; о. К.Височанський, ЧСВВ, парох церкви св. свм. Йосафата-Ворен; о. І.Лазар, парох церкви Неустаючої Помочі Пречистої Діви Марії — Дірборн-Гайтс; о. В.Ручгі-парох церкви св. Михаїла у Дірборн.

До ділового комітету належали: Зенон Василькевич-голова, В. Гупалівський-заступник голови і фінансовий референт, М. Кунинський-організаційний референт, і члени — Антін Деркач, Іван Дадсон, Андріян Блюй, Ярослав Дужий, Алекс Кульчицький, Орест Тарнавський, Стефан Феденко і програмовий референт Кирило Цепенда.

Завдяки гармонійній співпраці авторитетних громадсько-церовних діячів ціла кампанія і добродійних концерт принесли поважну суму грошей — біля 15,000 дол., які переслано до о. В. Прийми у Люрд. Хоч наші жертводавці склали поважні суми грошей на будову української католицької церкви в Люрді, це проте, не віддзеркалює фінансових спроможностей української діяспори. Кампанія на Люрд ще не закінчена ані в Детройті, ані в З'єднаних Стейтах Америки, ані в Канаді, Австралії чи Европі. Українці в розсіянні доконали великих діл своєю жертвенністю. Українці-католики в розсіянні напевно допоможуть о. Василеві Приймі докінчити будову нашої церкви в чудодійному Люрді в честь нашої Небесної Матері.

Кирило Цепенда

Книга про збереження української родини

Книга інж. Омеляна М. Тишовницького „У боротьбі за українську родину", яка нещодавно появилася на українському книжковому ринку в ЗСА, викликала зацікавлення також українських радіопередач з Риму, які веде Ватиканське радіо для пересилання в Україну. Керівник Українського відділу Ватиканського радіо о. Родіон Головацький, ЧСВВ, повідомив автора про те, що на його книгу в серії програм з нагоди Року Родини через Ватиканське радіо була переслана на хвилях в Україну рецензія о. Атанасія Пекаря, ЧСВВ, текст якої містимо тут:

„У Лос Анджелесі, ЗСА, нещодавно появилася на книжковому ринку об'ємиста праця (560 сторінок) інженера Омеляна М. Тишовницького під заголовком „У боротьбі за українську родину", яку він присвятив своїй дружині Олені. Ця вельми цінна праця написана для відзначення Міжнародного Року Родини, що ним визначено саме 1980-рік. Призначення книжки сам автор представляє такими словами:

—Книжка „У боротьбі за українську родину" — це передусім документація боротьби за українську родину й за припинення або бодай сповільнення нашого „власного голокосту", себто проти добровільного національного та віровизнаневого самогубства української молоді через масовість мішаних подруж, які під московською окупацією обчислюються мільйонами, а в нашій діяспорі — тисячами. Хоч Москва уживає пляново всіх велетенських засобів і ресурсів своєї ґігантичної невільничої імперії на те, щоб наша молодь одружувалася з чужими, бо знає, що це найшвидший та найуспішніший спосіб знищити український нарід, і хоч подібний натиск діє на українську молодь у діяспорі в усіх країнах нашого поселення із-за нашого розселення серед чужого моря, то все ж таки ані в московській імперії, ані в діяспорі ніхто нікого не тягне фізично силою до мішаних шлюбів, а помимо того мільйони нашої молоді там, а тисячі тут топляться з власної волі в перетоплюючих казанах мішаних подруж і пропадають для нашого народу та для наших Церков. А ми тільки дивимося спокійно на ту жахливу трагедію нашого народу і не робимо нічого, щоб її припинити або бодай сповільнити.

На шановного автора міцне враження зробили слова о. мітрата Олександра Малиновського: „Страшно дивитися на смерть свого народу!" (стор. 76). Тому він узявся за перо, щоб на сторінках української преси у діяспорі повести ідеологічну боротьбу в обороні української родини. Інженер Тишовницький доходить вірного висновку щодо українських подруж: ,Без української родини не може бути української нації, а без української нації не може бути украї́нської держави" (стор. 9).

На книжку інж. М. Тишовницького складається збірка різних його статтей, які появилися в пресі — безліч його звернень до українських організацій і визначних осіб нашого суспільства в діяспорі; також деякі його листи, писані на захист української родини від кінця 1974 до початку 1980 років.

Тут поміщені теж деякі статті й інших авторів на цю тему, що в міжчасі появилися на сторінках української преси. На них шановний автор дає свої цінні коментарі (стор. 129-135).

У цім короткім огляді нам не можливо подати остаточну й вичерпну оцінку цієї монументальної праці, яка заслуговує пильної уваги кожного українця, котрому доля батьківщини та його народу справді лежить на серці. Тому цей наш погляд закінчуємо словами самого таки ж автора, який пише наступні рядки:

,Оця книжка — це крик розпуки старого українського вояка та заклик до сумління цілої нашої суспільности, це прохання–благання до всіх українок та українців отрястися з байдужості до цієї справи і включитися активно в боротьбу за українську родину й українську націю для рятування бодай ще решток української молоді від винародовлення й національного та віровизнаневого самогубства через мішані подружжя, доки є ще кого рятувати" (ст. 12-13)."

Книжку „У боротьбі за українську родину" можна набути, висилаючи 20 дол., на таку адресу:

O.M. Tyshovnyts'kyi, 1009 Adelante Ave., Los Angeles, Ca. 90042

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 22-го ЧЕРВНЯ 1980 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо членів взяти участь. Вже є чеки (дивіденди), які просимо відібрати на зборах. — В Марущак, рек. секр.